

En el seu dictamen del 4 de setembre, el Comitè de les Regions de la Unió Europea, constata formalment el fracàs de les polítiques per aturar, el 2010, la pèrdua de la biodiversitat a Europa a causa de la distància existent entre els objectius declarats i les poques actuacions endegades i els pocs recursos esmerçats. Per aquest motiu, encoratja la Unió Europea, els Estats membres i les administracions locals i regionals, a incrementar els seus esforços més enllà del 2010 i, entre d'altres mesures, a dotar-se d'un conjunt d'indicadors, com els del projecte SEBI-201, per fer un seguiment continu de l'evolució de la biodiversitat i de la funcionalitat dels ecosistemes.

Cursos naturalistes

Segurament tots heu rebut ja el programa de cursos naturalistes per al curs 2009-2010. Aquest nou programa inclou un total de deu cursos, la majoria d'ells de caràcter eminentment pràctic i adreçats als interessats en el coneixement i l'estudi dels organismes i dels sistemes naturals, ja siguin estudiants, amateurs o professionals. Algunes novetats del programa d'engany són la realització de cursos d'un sol dia i centrats en un determinat grup d'organismes d'un espai natural concret (líquens de Sant Llorenç del Munt i heteròpters de Collserola) i també la realització d'un d'inciació a la morfologia cristal·lina que es desenvoluparà durant quatre dies entre setmana.

Els cursos de cap de setmana es basaran en les temàtiques següents: fotografia de bolets; seguiment i avaluació dels acords de custòdia del territori; prospecció d'invertebrats terrestres i dulciaquícoles; fotografia d'odonats; geomorfologia de l'alta muntanya; interpretació del paisatge pirinenc.

Com es pot constatar, l'oferta és força diversificada i s'ha intentat que s'adapti als interessos de tots aquells que habitualment hi participeu. Esperem que aquest nou programa sigui del vostre interès i que serveixi d'excusa per retrobar-nos de nou i per ajudar-nos a conèixer una mica millor el nostre medi natural.

Els propers 3 i 4 d'octubre tindrà lloc, al Montseny, el primer dels cursos naturalistes de la Institució del curs 2009-2010, el qual estarà dedicat al coneixement de les coníferes i estarà impartit per Evarist March.

Calendari dels cursos:

3 i 4 d'octubre de 2009. Montseny.

Introducció al coneixement de les coníferes, a càrrec d'EVARIST MARCH, botànic.

24 d'octubre de 2009. Sant Llorenç del Munt. *Biologia i hàbitats dels líquens*, a càrrec d'ANTONI GÓMEZ.

7 i 8 de novembre de 2009. Banyoles. *Fotografiar bolets*, a càrrec de MIQUEL ÀNGEL PÉREZ DE-GREGORIO i d'ALBERT MASÓ.

16, 19, 23 i 26 de novembre de 2009. Barcelona. *El món dels cristalls*, a càrrec de CARELS CURTO.

17 i 18 d'abril de 2010. Vic. *Eines pel seguiment i avaluació dels acords de custòdia del territori*, a càrrec de L'EQUIP TÈCNIC DE LA XARXA DE CUSTÒDIA DEL TERRITORI.

15 i 16 de maig de 2010. Garrotxa. *Metodologies de prospecció d'invertebrats terrestres i dulciaquícoles*, a càrrec d'EDUARDO MATEOS.

5 de juny de 2010. Collserola. *Bernats, polls de moro i altres xinxes. Coneixement dels heteròpters del Parc de Collserola*, a càrrec de MARTA GOULA i LUÍS MATA.

12 i 13 de juny de 2010. Vacarisses. *Fotografia d'Odonats*, a càrrec de PERE LUQUE, MANUEL SORIA i JOSÉ MANUEL SESMA.

19 i 20 de juny de 2010. Planes de Son. *Geomorfologia de l'alta muntanya: modelats heretats i dinàmica actual als Pirineus*, a càrrec de JOSEP VENTURA.

3 i 4 de juliol de 2010. Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici. *Pautes i eines per comprendre i interpretar el paisatge actual pirinenc, (re)modelat durant els darrers mil·lenis*, a càrrec de MANUEL SORIANO. ■

Curs sobre biologia i conservació dels tetraònids als Pirineus

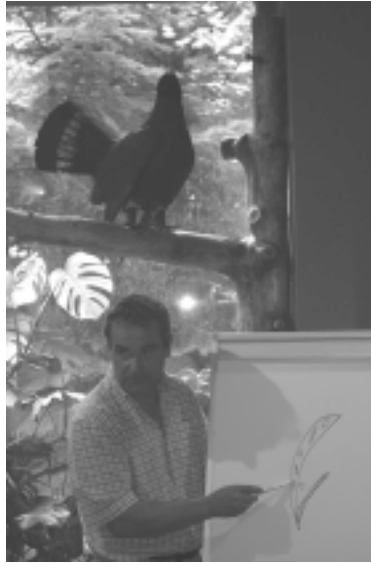
Quan arriba l'estiu és un bon moment per a estudiar a dos dels animals més representatius del Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici: el gall fer (*Tetrao urogallus*) i la perdiu blanca (*Lagopus muta*). És per això que de la mà i la paraula del naturalista Jordi Canut, un dels millors coneixedors de la fauna pirinenca, vam realitzar, el primer cap de setmana de juliol, un curs específic sobre aquests animals a la Casa del Parc d'Espot. Un total de 23 participants arribats de diferents punts de Catalunya van gaudir, el primer dia, de les classes teòriques on es van explicar les problemàtiques de la seva gestió, les tendències poblacionals, la distribució, la biologia reproductora, l'alimentació i altres aspectes. Les sessions van acabar al refugi del Pla de la Font, a la vall de Son, on vam pernòctar.

La previsió pel segon dia era sortir a muntanya per intentar conèixer els hàbitats i els costums d'aquestes espècies però la

meteorologia no ens va acompanyar i, després d'una nit de llamps i trons, vam haver de suspendre l'activitat i vam haver de completar aquesta segona jornada novament a la Casa del Parc.

Un any més, tant la Institució com el Parc Nacional, hem volgut apropar una mica més la fauna pirinenca a totes aquelles persones que, amb la seva participació, no hi ha dubte que ja està contribuint a la protecció i conservació d'aquests valors naturals únics.

Gràcies a tots i la propera vegada intentarem que el temps també ens acompanyi! ■

Sortides naturalistes

L'any 2008 es va presentar el web de les sortides naturalistes de la Institució, el qual té com a objectiu oferir als interessats en el coneixement de la natura tot un seguit d'itineraris autoguiats que els permetin conèixer amb més detall la geologia, la flora, la fauna i el patrimoni cultural d'alguns dels espais naturals més interessants dels Països Catalans. Les primeres sortides es van centrar en el espais de Sant Llorenç del Munt (el Bages), serra d'Almenara (l'Urgell), serra de Milany (Osona) i serra de Tivissa (Ribera d'Ebre).

Durant l'any 2009 s'han completat alguns aspectes d'aquestes sortides i se n'han iniciat quatre de noves, dues de les quals ja s'han incorporat al web. Aquest és el cas de les sortides al delta

del Llobregat (el Baix Llobregat) i a la serra de Vilobí (les Garrigues). Les altres dues sortides que encara estan en preparació són les que es desenvoluparan al Montsant (el Priorat) i al Montgrí (Baix Empordà).

Totes aquelles persones que hagin fet alguna d'aquestes sortides i tinguin dades o imatges que vulguin afegir al web, ho poden

Fòrum del Tercer Sector Ambiental de Catalunya. Reunió (1a: 2009: Barcelona). DMAH i Observatori del Terer Sector, maig de 2009. 21 p. DL:B.25269-2009.

fer adreçant-se directament a la Secretaria de la ICHN. De la mateixa manera, tots aquells experts que conequin altres espais i vulguin

encarregar-se de realitzar altres sortides, també poden trametre la seva proposta a la Secretaria de la ICHN. ■

Sessions científiques

Sessió inaugural del curs 2009-2010

La sessió inaugural del curs 2009-2010 anirà a càrrec de Jacob Weiner (Botany Group, Department of Agriculture and Ecology, University of Copenhagen) qui presentarà la conferència *Applying Evolutionary Theory to Agriculture to Increase Sustainability*. Aquest acte tindrà lloc el proper dijous 8 d'octubre a les 6 de la tarda, a l'Aula Magna de la Universitat de Barcelona.

Jacob Weiner és un expert mundial en diversos àmbits de l'ecologia vegetal, que inclouen la competència en l'àmbit individual i poblacional, el creixement i l'assignació de recursos, la variació individual dins les poblacions, l'aplicació de la teoria ecològica i evolutiva a sistemes de producció vegetals, i la relació entre l'ecologia i les ciències del medi ambient. ■

Delegació del Bages

Sortides naturalistes guiades. Programa per al curs 2009-2010

Curs de 10 sortides guiades a espais naturals de Catalunya, que inclouen temàtiques de botànica, zoologia, ecologia, geologia i astronomia (març). El conjunt d'aquestes sortides és una mostra representativa de la gran varietat d'ambients naturals catalans.

Professorat: JORDI BADIA i FLORENCI VALLÈS, amb la col·laboració puntual d'altres naturalistes experts en temes concrets.

Sessions teòriques:

- Divendres 9 d'octubre de 2009, de 19.00 a 21 h, al centre cívic Selves i Carner de Manresa. *Els ocells de Catalunya*, a càrrec d'ORIOL OMS, naturalista autor de la majoria de les fitxes d'ocells del web *El medi natural del Bages*.
- Dijous i divendres 15 i 16 d'octubre de 2009, de 19.00 a 21.00 h, al centre cívic Selves i Carner de Manresa. *Introducció a la fotografia naturalista*, a càrrec de FRANCESC MUNTADA, fotògraf de la natura professional.

Sortides:

- Dissabte 17 d'octubre de 2009, de 7.15 a 20 h. *La serra de Busa* (Solsonès).
- Dissabte 7 de novembre de 2009, de 7.15 a 20 h. *La serra de la Mussara, l'encinglerat límit meridional de les muntanyes de Prades* (Baix Camp).
- Dissabte 12 de desembre de 2009, de 7.15 a 20 h. *De l'Ametlla de Mar a l'Ampolla per la punta de l'Àliga* (Baix Ebre).
- Dissabte 16 de gener de 2010, de 8.15 a 20 h. *Les mines de variscita de Gavà i el delta del Llobregat* (Baix Llobregat).
- Dissabte 20 de febrer de 2010, de 8.15 a 20 h. *L'estany d'Ivars i la conca de Tremp* (Pla d'Urgell i Pallars Jussà).
- Dissabte 20 de març de 2010, de 8.15 a 23 h. *La serra de Collserola* (Barcelonès, Baix Llobregat i Vallès Occidental).

- Dissabte 17 d'abril de 2010, de 7.15 a 21 h. *La vall del Silenci i el congost de Fraguerau* (Priorat).
- Dissabte 15 de maig de 2010, de 6.30 a 22 h. *Del Caro al pantà d'Ulldecona* (Baix Ebre, Montsià i Ports).
- Dissabte 19 de juny de 2010, de 6.30 a 21 h. *La vall del riu Madriu* (Andorra).
- Dissabte 3 de juliol de 2010, de 6.30 a 21 h. *La vall d'Incles i els estanys de Juclar* (Andorra).

El curs és gratuït, però cal pagar l'autobús de transport al preu de 13 € els socis de la ICHN i 17 € els qui no ho siguin. En algunes sortides hi pot haver despeses extraordinàries, com ara tiquets d'entrada a museus, que aniran a càrrec de l'alumnat.

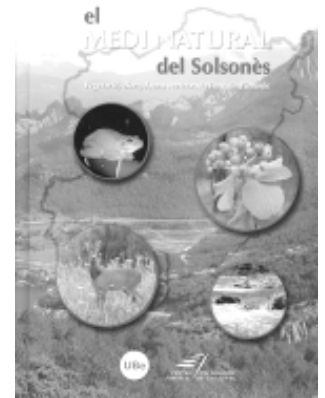
Per inscriure's al curs cal fer-ho preferentment enviant un correu electrònic a l'adreça ichnbages@infonegoci.com, o bé trucant a la Secretaria de la ICHN, al telèfon 933 248 582.

Hi ha la possibilitat d'inscriure's només a sortides concretes seguint el mateix procediment. Qui vulgui assistir a qualsevol sortida, tant si està inscrit al curs com si no ho està, haurà d'inscriure-s'hi abans mitjançant un correu electrònic o una trucada telefònica.

Per motius organitzatius, cal fer la inscripció com a mínim una setmana abans de cada excursió. L'admissió de participants en les sortides es farà seguint l'ordre d'inscripció.

Qui per motius de proximitat vulgui anar directament al lloc de destí sense passar pel punt de trobada de Manresa, cal que es posi d'acord amb l'organització utilitzant el telèfon o l'adreça electrònica esmentats abans.

Cal portar roba i calçat adequats. Consulteu el programa complet als webs de la ICHN i de la delegació del Bages. ■

El medi natural del Solsonès

David Guixé i altres autors del Centre Tecnològic Forestal de Catalunya. Publicacions de la Universitat de Barcelona, 2008.

Aquest llibre es pot considerar l'estudi més complet i extens que s'ha fet fins ara vers el medi natural de la comarca del Solsonès. És una obra de referència, tant en l'àmbit local, com en el conjunt de Catalunya, que aporta moltíssimes dades, gràfics, mapes i xifres vers la fauna i flora comarcal, la vegetació, els hàbitats i els espais d'interès natural.

Hi trobareu dades sobre la geologia, la climatologia, l'agricultura, la ramaderia, la caça i la pesca de la comarca, informació d'unes 1.400 espècies de plantes, 55 comunitats vegetals presents i 352 espècies de vertebrats. Hi veureu descrites les problemàtiques de conservació de cada grup faunístic i d'algunes espècies en concret, els criteris de gestió i les recomanacions per a la conservació d'aquests grups. S'han definit els espais de protecció vigents, els hàbitats d'interès comunitari, les espècies de flora i fauna prioritàries de conservació, així com la llista vermella dels vertebrats del Solsonès.

Butlletí electrònic número
7, agost de 2009. Editat per
Minuartia.
[http://www.minuartia.com/
butlletí/numero7/
butlletí_FH&T_n7.htm](http://www.minuartia.com/butlletí/numero7/butlletí_FH&T_n7.htm).

Sortides guiades per l'Anella Verda de Manresa

Curs de 6 sortides guiades per l'Anella Verda de Manresa i de 2 sessions teòriques relacionades amb aquest espai. El curs inclou temàtiques de botànica, zoologia, geologia, arquitectura i món rural, i vol donar a conèixer el ric i variat entorn natural i rural de la ciutat, format per espais molt necessaris per a l'oci, l'esport i la salut.

Professorat: FLORENCI VALLÈS, JORDI BADIA i IGNASI CEBRIAN amb la col·laboració puntual d'experts en temes concrets.

Sessions teòriques:

- Dijous 1 d'octubre de 2009, de 19.30 h a 21.30 h, a la sala de reunions del Casino. *Els parcs naturals periurbans*, a càrrec d'IGNASI CEBRIAN, biòleg.
- Divendres 2 d'octubre de 2009, 19.30 h a 21.30 h, a la sala de reunions del Casino. *El medi natural del terme de Manresa*, a càrrec de FLORENCI VALLÈS, biòleg.

Sortides:

- Diumenge 4 d'octubre de 2009, de 9 a 19 h. Punt de sortida davant del pavelló Nou Congost. *La ruta dels pous de glaç*, amb la col·laboració de Toni Fernández, monitor de cursos de pedra seca.
- Diumenge 25 d'octubre de 2009, de 9 a 14 h. Punt de sortida al centre visitants del parc de l'Agulla. *El regadiu de Viladordis i les Marcetes*. Organitzada conjuntament amb el Parc de la Sèquia.
- Diumenge 8 de novembre de 2009, de 9 a 14 h. Punt de sortida davant del pavelló Nou Congost. *Itinerari de natura i modernisme a l'entorn de la riera de Rajadell*, amb la col·laboració del Col·legi d'Arquitectes.

- Diumenge 7 de març de 2010, de 9 a 14 h. Punt de sortida a la parada d'autobusos de la plaça de la Reforma. *Ruta dels fòssils del Llobregat al Cardener*.
- Diumenge 25 d'abril de 2010, de 9 a 14 h. Punt de sortida davant del pavelló Nou Congost. Pujada a Collbaix i visita i tast de vi al Celler del Molí, amb la col·laboració del CE de la Comarca de Bages.
- Diumenge 23 de maig de 2010, de 9 a 19 h. Punt de sortida a l'església de la Salut (Viladordis). *Les cingleres del Llobregat i la riera de Sant Esteve*.

El curs és gratuït, però cal pagar l'autobús de la sortida del dia 7 de març i el tast de productes del dia 25 d'abril (opcional).

El curs ha estat coorganitzat per Meandre, Associació per a la Preservació del Patrimoni Natural de Manresa i la delegació del Bages de la Institució Catalana d'Història Natural, filial de l'IEC.

Per inscriure-s'hi cal enviar un correu electrònic a l'adreça meandre.meandre@gmail.com, o bé trucar al telèfon 652 545 093. Hi ha la possibilitat d'inscriure's només a sortides concretes seguint el mateix procediment. Qui vulgui assistir a qualsevol sortida, tant si està inscrit al curs com si no ho està, ha d'inscriure-s'hi abans mitjançant un correu electrònic o una trucada telefònica. Per motius organitzatius, cal fer la inscripció com a mínim tres dies abans de cada excursió. L'admissió es farà seguint l'ordre d'inscripció.

Cal portar roba i calçat adequats, menjar i beguda. ■

Delegació de la Franja de Ponent

I Universitat Catalana d'Estiu de Ciències de la Natura, l'Alger, del 3 al 6 d'agost de 2009

Des de l'any 2004 la Universitat Catalana d'Estiu de Ciències de la Natura realitza una edició al Segrià, en concret a l'entorn de l'Aiguabarreig [Segre-Ebre-Cinca] amb una oferta de 20 a 25 cursos segons l'any i la participació d'una cinquantena de professors dels Països Catalans, Europa i Amèrica.

L'edició de Ponent naix impulsada per la Institució Catalana d'Història Natural, la Universitat Catalana d'Estiu i recentment també l'Institut de Biodiversitat Tropical (qui aporta el professorat americà) i l'ONGD internacional Naturalistes Sense Fronteres, amb el suport de l'Institut d'Estudis Catalans i la Universitat de Lleida.

Arran de l'èxit d'aquesta iniciativa —que enguany celebra la sisena edició— i l'estret vincle amb el professorat algerès que regularment participa en la UCECN, l'estiu de

2008 en el marc de la UCE de Prada de Conflent, es va decidir crear, l'any 2009, una seu de la UCECN a l'Alguer.

L'objectiu és potenciar els lligams en llengua catalana en l'àmbit de les ciències biològiques, crear un programa acadèmic compartit, impulsar congressos i activitats naturalistes des del si de la ICHN i de la UCECN a banda i banda de la Mediterrània.

Per aquest motiu, el 28 de maig passat, es va fer la presentació formal de la UCECN de l'Alguer i el mateix dia començà la primera edició de la UCECN a Sardenya, que, en tractar-se del primer any, de llançament de la iniciativa, tingué una durada de quatre dies (del 28 al 31 de maig).

Tot seguit, del 3 al 6 d'agost de 2009 tingué lloc l'edició marina de la UCECN algeresa, que resumim a continuació. ■

I Edició Marina de la UCEcn a l'Alguer

Aquest curs és una activitat intercongressual dels Congressos de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana (CMBLC), començats a Barcelona el 1913 i que celebraran el seu Centenari a l'Alguer, el 2012.

La UCECN a l'Alguer va celebrar, del 28 al 31 de maig de 2009, el curs *Gestió i Recerca de Fauna i Ecosistemes Mediterranis*.

Del 3 al 6 d'agost, se celebrà el segon curs, *Naturalisme subaquàtic marí a la Mediterrània*. L'edició de la UCEcn a l'Alguer s'organitzà gràcies a l'impuls de l'Institut d'Estudis Catalans, la Fundació Alsina i Bofill, la Institució Catalana d'Història Natural, la Universitat Catalana d'Estiu, l'Obra Cultural de l'Alguer, l'Institut de Biodiversitat Tropical i l'ONGD Naturalistes Sense Fronteres.

L'amfitriona d'aquest curs, coorganitzat amb Natursub, va estar l'Obra Cultural de l'Alguer i es desenvolupà al *Diving Center Cap Galera*.

El curs de naturalisme subaquàtic fou dirigit a persones interessades per la natura i el seu coneixement. Per desenvolupar-lo calia que els participants tinguessin una mínima experiència.

El curs es va dividir en dues variants. Una amb pràctiques amb equip d'esnorkel i l'altra amb equip de respiració autònoma. Ambdues tenien en comú les classes teòriques si bé les pràctiques van ser diferents tant en forma com en objectius. ■

Premi per a estudiants

Les societats filials de l'Institut d'Estudis Catalans convoquen premis per a estudiants amb l'objectiu d'estimular la redacció de treballs d'iniciació a la recerca sobre les activitats pròpies de cada societat. Aquests premis es regeixen per les condicions dels Premis per a estudiants.

Poden prendre part en aquesta convocatòria estudiants universitaris i persones titulades des de l'1 de febrer de 2005.

Els treballs que vulguin aspirar al premi han d'ésser redactats en català i han d'haver estat elaborats abans d'aquesta convocatòria.

Llevat dels premis en les bases dels quals s'indiqui el contrari, no es podran considerar treballs que ja han estat premiats anteriorment o subvencionats per l'Institut o per una altra institució. Els treballs s'han de presentar mecanografiats a doble espai en format ISO A4, han d'estar enquadernats i

han d'anar acompanyats d'un certificat d'estudis.

Les obres aspirants a cada premi han d'ésser presentades mitjançant exemplar triplicat en format paper o bé exemplar duplicat en format paper i exemplar únic en format digital, a la seu de l'Institut, amb les indicacions següents: nom, adreça, telèfon i NIF de l'autor i premi a què aspira l'obra, i han d'anar acompanyades d'una declaració jurada que el treball s'ajusta a aquestes condicions.

En farà l'adjudicació la societat filial corresponent a proposta d'una ponència formada per tres membres designats per la Junta Directiva de la societat filial.

El termini d'admissió dels originals és el 4 de desembre de 2009, a les 13 hores, i l'acte de lliurament tindrà lloc el 22 d'abril de 2010. ■

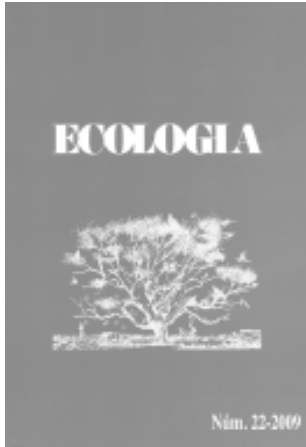
Ecologia i ecologisme a Catalunya – El conflicte entre ciència i ideologia. Lluís Cardona. Pagès editors, 2009.

L'interès per l'ecologia és una de les noves característiques del present. L'origen d'aquest fet rau en la consciència de com hem alterat el món, unida al desig de protegir la vida salvatge i amb l'anhel de lliurar als nostres fills un món habitable. Els primers a preocupar-se per l'impacte de les activitats humanes sobre el medi ambient i sobre la salut pública foren científics.

Però a mesura que aquesta preocupació científica ha esdevingut un moviment polític, el seu contingut s'ha allunyat de la ciència. Sectors de l'ecologisme polític no han incorporat al seu discurs coneixements bàsics adquirits per l'ecologia en els darrers vint anys. Segueixen ancorats en els mites de l'equilibri natural i del "bon salvatge", cedint a impulsos essencialistes i anticientífics. Aquest llibre explica els orígens de la consciència ecològica, rebut la validesa d'alguns dels mites de l'ecologisme polític i planteja la necessitat de retornar el protagonisme a la ciència a l'hora de tractar qüestions mediambientals.

148 p. ISBN: 978-84-9779-791-7. Col·lecció Miralls.

<http://www.pageseditors.com/conts.aspx?ac=lliut&aut=CARDONA%2c+LLU%2c3%8dS>

Ecologia. Núm. 22-2009.
Organismo Autónomo
Parques Nacionales, 2009.
359 p. ISSN: 0214-0896.

Qui contamina, cobra

Hom no es pot estar de parlar de la gestió de la natura quan veu que, en aquestes terres i en els temes més grossos, es fa exactament el contrari del que es predica.

Un principi que orienta legalment la política de medi ambient a la Unió Europea i a gairebé tot el món desenvolupat és el de «qui contamina, paga». Amb aquesta voluntat, ja l'any 1983 la Generalitat va publicar el decret 343/1983, signat pel llavors president Jordi Pujol, que obliga a tota

activitat extractiva, ja sigui pedrera, gravera o mina, a establir d'inici un programa de restauració dels terrenys afectats i a dipositar una fiança pel valor de les feines de restauració previstes. Per poder realitzar una explotació, cal primer tenir aprovat el programa de restauració i la fiança corresponent pagada. Finalitzada l'explotació i els terrenys restaurats, la fiança es retorna.

Però si un cop acabada l'explotació el seu titular no portés a terme la restauració projectada o ho fes malament, el Departament de Medi Ambient i Habitatge la realitzaria subsidiàriament a compte de la fiança. Aquest decret estableix clarament el principi de qui contamina, paga.

Les pedreres i graveres, de grat o per força, han entrat en el joc d'explotació-restauració. Però no tots som iguals davant la llei. A l'activitat minera més gran de Catalunya i, amb una diferència més gran encara, la que provoca la contaminació més greu, persistent i extensa, se li demana per favor si algun dia, en un futur ignot, tindria a bé arreglar el desastre ambiental que dia a dia fa créixer. I com que la mineria de potassa del Bages no està per aquestes labors, la Generalitat s'arronsa, calla i paga.

Fixem-nos com els governants de la nostrada Generalitat han retardat, tergiversat i finalment substituït l'aplicació a la mineria de potassa del decret de restauració d'activitat extractives, fins a fer realitat el principi oposat, *qui contamina, cobra*.

El decret de l'any 1983 estableix un termini de 4 mesos per què les activitats existents

presentessin els programes de restauració. Però mentre la Generalitat encalçava als petits, s'oblidava del gran. No va ésser fins 15 anys després, el 1998, quan l'empresa minera va presentar projectes d'ampliació dels runams de Súria i de Sallent, als quals la Generalitat va canviar el títol i tramitar com si fossin programes de restauració. Però el tràmit d'aquests programes, com que no abordaven la restauració dels runams ni la prevenció de la salinització de les aigües, es

va encallar al Departament de Medi Ambient. Mentrestant, la mineria seguia i segueix abocant com si res, malgrat legislacions i la mesura cautelar sol·licitada pel fiscal de medi ambient, de clausura dels runams salins per la salinització que ocasionen a les aigües públiques.

Després de molts estira-i-arroña, el primer de juliol del 2003, Ramon Espadaler, darrer conseller de medi ambient de l'època CiU a la Generalitat, va aprovar l'anomenat programa de restauració de Súria, fixant una

fiança de 5.260.773 €. De llavors ençà, malgrat els papers, l'entrada de sal al riu Cardener al sud de Súria ha anat en augment. La tramitació del programa per Sallent-Balsareny va passar a mans del govern tripartit d'esquerres.

En una jugada administrativa tèrbola, el Departament de Medi Ambient i Habitatge va decidir incloure els programes de restauració de la mineria de potassa del Bages com a part de l'autorització ambiental a la qual obliga la Llei 3/1998 d'intervenció integral de l'administració ambiental. Així es va allargar el tràmit uns quants anys més. El novembre del 2006, Francesc Baltasar, conseller de Medi Ambient, va resoldre favorablement l'autorització ambiental de Súria i, incomprensiblement, va rebaixar la fiança de restauració, que encara no havia estat dipositada, a 773.682 €.

En presentació pública a Sallent, el dia 8 de maig del 2008, el Departament de Medi Ambient i Habitatge anunciava la resolució favorable de l'autorització ambiental de l'activitat de la mineria de potassa de Sallent i Balsareny, que inclou els runams abandonats de Vilafruns i de la Botjosa i la

La sal que s'aboca al capdamunt del runam del Cogulló de Sallent baixa després, convertida en salmorra saturada, cap al torrent de Soldevila.

gegantina muntanya creixent de residus salins del Cogulló. L'autorització ambiental porta implícita l'aprovació d'un programa de restauració que fixa una fiança total per Sallent-Balsareny de 1.130.128 €, dels quals 68.204 € corresponen al runam de Vilafruns (Balsareny). Entre l'extensa documentació consultada no s'ha pogut trobar cap pla econòmic, ni terminis per afrontar la restauració.

El Departament de Medi Ambient i Habitatge, que no es creu el programa de restauració que aprova i que té responsabilitat en la qualitat de les aigües, emprèn pel seu compte la restauració del runam abandonat de Vilafruns, el més petit de tots. El pressupost total de l'obra és de 9.068.846 €, és a dir, 133 vegades superior a la fiança de 68.204 € acabada d'establir. El runam de Vilafruns conté uns 2 milions de m³ de residus, el de la Botjosa uns 2 Mm³ llargs més i el del Cogulló uns 20 Mm³. Basant-nos en el cost real de la restauració de Vilafruns i en les mides dels runams, podem estimar de manera prou fidedigna un cost de restauració per als altres dos runams. El runam de la Botjosa és més extens que el de Vilafruns. La seva situació limitant amb la Sèquia de Manresa i amb el barri de la Botjosa fa més difícils les actuacions. Si la restauració de Vilafruns costa uns 9 M €, el de la Botjosa en valdrà unes 3 vegades, de l'ordre dels 27 M €. El runam del Cogulló conté unes 15 vegades més de residus salins que el de Vilafruns, malgrat que la part de la fiança fixada és de només 0,58 M €. El cost real de restauració del Cogulló serà, com a mínim, 10 vegades el de Vilafruns, la qual cosa ens dona un resultat d'uns 90 M €. Si sumim els costos estimats per la restauració de la Botjosa (27 M €) i del Cogulló (90 M €), tenim un total aproximat de 117 M €; un cost real de la restauració unes 100 vegades superior al que s'ha establert com a fiança. A l'autorització ambiental de Sallent-Balsareny falten aquests 116 M € de fiança. Encara cal sumar uns 50-60 M € pel cost real de la restauració del runam actual de Súria i una bona colla de milions d'euros més pels abocaments futurs. Tots aquests diners que falten a les fiances són una subvenció directa a Iberpotash.

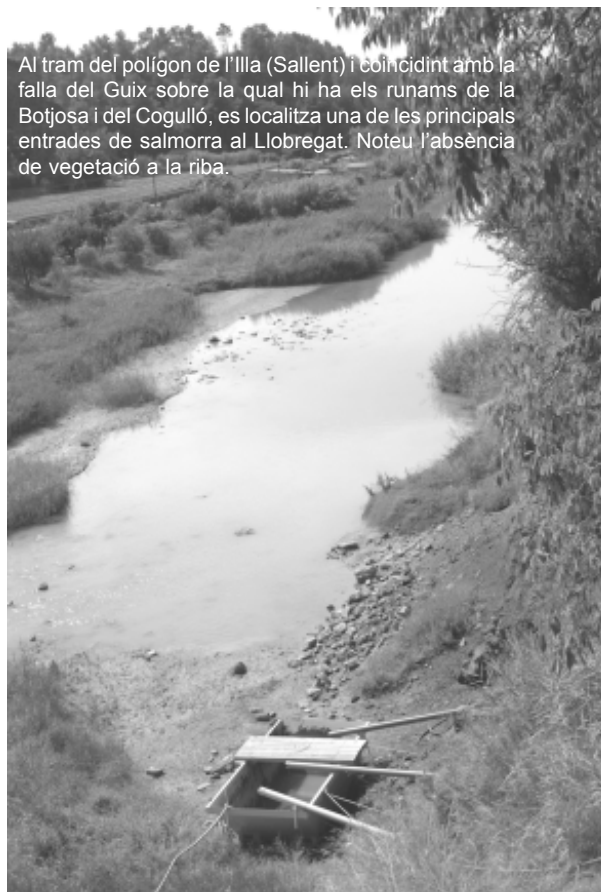
L'absència de restauració té conseqüències ambientals i comptables. L'Agència Catalana de l'Aigua s'ha gastat 62 M € per desdoblar el col·lector de salmorres entre Abrera i el Prat de Llobregat i en té pressupostats 73 M € més pel tram Cardona-Sallent-Abrera. L'actual col·lector de salmorres, en funcionament des del 1988 i amb els materials ja envellits, no té la capacitat que se li demana, provoca continus vessaments de salmorra i fa anys que hauria d'estar en desús. L'ACA ha signat un conveni per pagar a mitges amb Iberpotash

obres de captació de surgències d'aigües salines d'origen miner, per un valor total de 3,9 M € més. Afegim-hi que AGBAR s'ha gastat 49,2 M € en la seva planta potabilitzadora de Sant Joan Despí i ATLL 73,5 M € a la d'Abrera en instal·lacions, que tenen també un elevat consum energètic, per eliminar la sal de l'aigua del Llobregat. Un document de l'ACA (març 2009) quantifica en 277 M € l'import total de les obres recents obligades per pal·liar la salinització a l'aigua de la conca del Llobregat causada per la mineria de potassa i poder subministrar-la a la població. I malgrat la despesa, segueix la salinització intensa de pous, fonts i rieres; el vell col·lector té fuites catastròfiques; l'aigua del Cardener avall de Súria i habitualment també la del Llobregat avall de Sallent superen el valor de 250 mg Cl/L de les aigües que es poden destinar a potabilització i poblacions de la conca, com Castellgalí, Sant Vicenç de Castellet o Olesa de Montserrat que s'abasteixen del riu, pateixen una aigua de potabilitat dubtosa.

Qui més contamina, cobra. El principi es va aplicar a l'accident de l'empresa minera Boliden que va afectar el riu Guadiamar i les maresmes de Doñana, i s'aplica al funcionament diari de la mineria de potassa del Bages que salinitza els rius Cardener i Llobregat.

Els mateixos polítics catalans que han conduït cap a aquest estat de coses, fa temps que reclamen més diners de l'Estat per a la Generalitat. Si us plau, que no els els concedeixin; se'ls gasten en subvencions la contaminació de les aigües. ■

Jordi Badia

Al tram del polígon de l'Illa (Sallent) i coincidint amb la falla del Guix sobre la qual hi ha els runams de la Botjosa i del Cogulló, es localitza una de les principals entrades de salmorra al Llobregat. Noteu l'absència de vegetació a la riba.

Boletín Geológico y Minero. Revista de Ciencias de la Tierra. Volumen 120. Enero-Marzo 2009. Núm. 1. 100 p. ISSN: 0366-0176. [Http://www.igme.es/boletin](http://www.igme.es/boletin).

Consell Consultiu Parc de Collserola

A l'última reunió del Consell Consultiu del Parc de Collserola, el 10 de juny passat, es van tractar temes recurrents com el Pla Territorial Metropolità (PTM) i la declaració de parc natural i es va informar també dels efectes de les ventades del mes de gener de 2009. A la part final, es va fer una reflexió que la ICHN ja havia plantejat anteriorment sobre la idoneïtat del Consell Consultiu tal com està constituït i la possibilitat de separar-lo en dos òrgans, un d'assessor de caràcter científic i un de participació, de caràcter més social.

Sobre el Pla Territorial Metropolità, es va comentar que ja ha sortit a informació pública (web del Departament de Política Territorial i Obres Públiques, del 2 de juny) i que les entitats podien fer al·legacions fins al 24 de juliol. Les administracions faran les al·legacions posteriorment. Com a millores sobre la proposta anterior, es destaca que queden inclosos els cursos d'aigua del parc com a connectors ecològics i s'analitzen amb més detall les zones de conflicte pel que fa a la connectivitat ecològica entre Collserola i altres espais naturals veïns. També es comenta que el túnel d'Horta previst, queda només com a ferroviari i que no surt a la superfície entre Barcelona i Cerdanyola.

Pel que fa al Tibidabo i voltants, es comenta que s'ha demanat al servei de vies locals de la Diputació de Barcelona que s'estrenyi la carretera de l'Arrabassada per pacificar el trànsit que hi passa i convertir-la més en una via del parc que en un eix de comunicació. Així es reduirà la velocitat i la intensitat del trànsit i es preveu reduir també els atropellaments de fauna. El projecte s'ha aprovat i consistirà en la creació d'una vorera ampla que reduirà l'amplada per a vehicles entre la Ronda i el mirador de l'Arrabassada.

Pel que fa als accessos al Tibidabo, la rotonda d'accés s'estrenyerà i es reduirà l'amplada de la carretera fins a l'hotel la Florida per donar prioritat a vianants i ciclistes. A partir de l'hotel, l'accés amb vehicle estarà limitat als serveis. Pel que fa a la carretera de l'Arrabassada fins a Vallvidrera també tindrà una nova vorera per a vianants que permetrà lligar els itineraris a peu amb la Budellera i evitarà l'aparcament de vehicles a la carretera especialment els diumenges. A més, com ja s'ha dit amb anterioritat es fomentarà el transport públic amb un servei d'autobusos des de l'aparcament de la Vall d'Hebron fins al Tibidabo (serà gratuït si es presenta l'entrada del parc d'atraccions) i s'ampliarà la capacitat del funicular. S'ha estimat la capacitat d'utilització del parc d'atraccions en 600.000 usuaris l'any. Cada dia s'analitzarà el nombre d'entrades venudes i si es sobrepassa la previsió diària, es tancarà l'accés al parc.

Pel que fa al túnel d'Aigües Ter Llobregat, es comenta que la boca de la Vall de Sant Just

(l'única afectació en superfície al parc) ja està restaurada i les obres estan pràcticament enllestides.

Sobre les ventades del mes de gener de 2009, s'informa que l'afectació al parc s'ha concentrat en una mica més d'11 hectàrees i que es calcula que s'han afectat uns 63.000 arbres. Les zones més afectades estan al terme municipal del Papiol, Molins i Vallldoreix (Sant Cugat). En el moment de la reunió es retirava la llenya de les zones de protecció antiincendis i s'hi van destinar uns 200.000 euros entre el pressupost del Parc i l'aportació de la Diputació de Barcelona. S'ha actuat sobre un 30 % de les zones afectades i s'utilitza una trituradora «in situ» molt efectiva però que té alguns problemes de manteniment i reparacions.

Pel que fa a la declaració de parc natural, s'informa que el 16 de març es va signar el conveni d'incorporació de la Generalitat al Consorci. El decret oficial d'incorporació s'hauria d'haver publicat un mes abans d'aquesta reunió però en aquell moment encara no s'havia fet. Un cop incorporada, es farà la declaració de parc natural. El conveni també detalla el compromís econòmic de la Generalitat. En total es preveu aportar 717.000 euros dins el 2009 per arribar a igualar les aportacions de la Diputació i la Mancomunitat de municipis de 3,4 milions d'euros més endavant.

Finalment, en el torn de paraules, des de la ICHN es va informar del programa el Medi Ambient que es fa filmar al parc sobre els espais oberts de Collserola, fruit de la sessió de l'any passat sobre aquests ambients que es va organitzar des de la ICHN. Des de la Societat Catalana d'Herpetologia es va informar del projecte de recuperació d'amfibis al Pantà de Vallvidrera que se centrarà en la recuperació de la població de gripau d'esperons extingida al pantà. I des del CEPA es va demanar informació sobre la recollida de llentiscle que es fa a Molins de Rei per a floristeries del Maresme (per fer orles funeràries). Des del parc es va comentar que no està tipificada com a delictes ecològic, que de fet es podria fer aquest aprofitament forestal amb permís del propietari i de la Generalitat i que es treballarà amb els agents rurals i la policia local per reduir-ne l'impacte. Com a punt final, des de la Unió Excursionista de Gràcia es va llegir una reflexió sobre el funcionament de les últimes reunions del consell, on la barreja d'actors de perfil molt divers fa complicat l'aprofitament de les sessions de manera constructiva pel funcionament del parc. Els nombrosos enfrontaments entre ecologistes i caçadors no aporten gran cosa i redueixen les sessions a un partit de tennis sense cap mena d'interès per a la resta d'actors. La proposta final consisteix a desdoblar el Consell Consultiu en dos òrgans, un de participació social i un d'assessorament científic. Des del Parc, la

Memòria del Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible de Catalunya 2008. [Http://www.gencat.cat/cads](http://www.gencat.cat/cads).

proposta es veu bé i s'estudiarà amb el canvi d'estatuts que suposarà l'entrada de la Generalitat al Consorci. La ICHN ja havia fet aquesta proposta amb anterioritat en aquest fòrum i en d'altres, potser amb menys encert pel que fa al moment just de fer-la, per tant, l'aplaudim totalment.

I ja per acabar la crònica, recordem, com sempre, que totes les actes de les sessions del Consell Consultiu del Parc de Collserola

(excepte l'última ja que triga un temps en arribar) es poden consultar a la Secretaria de la ICHN i que si algú està interessat a assistir a les sessions, ho ha de demanar amb antelació al Parc. Les sessions es fan cada 6 mesos (al juny i al desembre). També podeu consultar un petit resum de les sessions del Consell Consultiu al web del Parc de Collserola (www.parccollserola.net) a l'apartat de Consell Consultiu, dins la secció *Consorci*. ■

Consell de Protecció de la Natura

El 14 de juliol passat, va tenir lloc la reunió del Ple del Consell de Protecció de la Natura en el qual es va donar compte dels informes emesos i dels que encara estan pendents d'elaboració, es va debatre sobre la renovació de la Presidència i es van tractar diverses qüestions sobrevingudes.

Pel que fa als informes recentment emesos, destaca l'elaborat en relació amb el Pla Territorial Metropolità de Barcelona. En aquest informe es valoren positivament els avenços que en relació amb l'anomenat sistema d'espais oberts incorpora el planejament territorial, però també s'insisteix en una sèrie de punts que caldria millorar: la subordinació del planejament territorial al planejament urbanístic; els dubtes que el model de sistema d'espais oberts reflecteixi de manera adequada la funcionalitat dels sistemes naturals; la insuficiència de les dades de base pel que fa als organismes i sistemes naturals; l'elevat nombre d'usos i instal·lacions que s'admeten en el sistema d'espais oberts; la manca d'un model de gestió dels espais que componen aquest sistema d'espais oberts; el fet de no tractar de manera específica les qüestions de restauració, especialment importants en la Regió Metropolitana de Barcelona; la poca

concreció sobre el tractament que tindran els connectors ecològics en els trams que recorren fora del sistema d'espais oberts; el fet que el sistema de seguiment del Pla no prevegi valorar de manera adequada l'evolució del sistema d'espais oberts; el mateix concepte de sistema d'espais oberts, bastant propici a generar malentesos.

El Consell va presentar, també, un informe sobre les propostes de modificacions puntuals de la delimitació de diversos espais de la Xarxa Natura 2000 en el qual es valora positivament l'ampliació dels espais de caire estèpic però també destaca alguns petits oblitats i un oblit ja més important: el secà d'Alguaire-Almenar. L'informe insisteix també en la necessitat de dotar-se d'un sistema efectiu de gestió d'aquests espais i no centrar-se només en la seva delimitació.

En l'apartat de les qüestions sobrevingudes es va tractar el nou avantprojecte de llei de la biodiversitat i el patrimoni natural i també es van presentar tot un seguit d'imatges de les maniobres militars que van tenir lloc a la timoneda d'Alfès, activitat aquesta gens compatible amb les previsions del pla especial de protecció del medi natural i del paisatge d'aquest espai. ■

Cursos d'iniciació a la fotografia de natura

25 d'octubre de 2009. *Curs d'iniciació a la fotografia de natura* Jornada intensiva de 10 a 20 h.

22 de novembre de 2009. *Iniciació a la fotografia digital*. Jornada intensiva de 10 a 20 h.

Professor: Albert Maso
Escola: Espai Novellas C. Felix de Campllong, 4 Mataró.

Per a més informació:
info@espainovellas.cat;
telèfon: 669 87 06 26

Comunicats. Revista de l'Institut Català de Mineralogia, Gemmologia i Paleontologia. Època V. any 2008. Núm.: 26/27.

Estranys visitants a la Timoneda d'Alfès. Crònica d'un nou despropòsit

A mitjan juny (entre el 21 y el 25) un destacament de militars procedents de Madrid i Múrcia varen acampar al vell mig de la timoneda d'Alfès. Aquesta zona gaudeix d'un pla especial de protecció del medi natural i del paisatge d'Alfès (PEPMA). El 9 de juny de 1998, el Departament de Medi Ambient i Habitatge, dividia l'espai en dos àrees: una zona agrícola de protecció i un espai natural inclòs al PEIN, amb moltes més restriccions a la zona d'espai natural, on entre d'altres activitats no permet sobrevolar la seva superfície i evidentment no permet el transit de vehicles ni l'acampada. En un principi varen acampar a sobre mateix de la timoneda, però després a situar-se mes a prop d'on hi ha les instal·lacions de l'aeròdrom, però continuant les activitats pròpies d'unes maniobres militars.

L'espai «ocupat» presenta elements naturals molt excepcionals de flora i fauna i que estan poc representants a la resta del territori català i d'Europa. L'espai d'Alfès constitueix una de les darreres àrees de timoneda estèpica que resten a Catalunya, i es troba relativament ben conservada. A més, la fauna

ornítica presenta una importància tal com per ser declarada com a ZEPA. És obvi que l'activitat dels militars va malmetre el fràgil ecosistema.

Sembla inversemblant però és cert el fet que els militars espanyols disposessin de permisos per fer les activitats areoterrestres en una zona emblemàtica dels secans catalans. Ipcena ha presentat una denúncia, on demana que es determini la possible responsabilitat penal del director general de Ports, Aeroports i Costes del Departament d'Obres Públiques de la Generalitat i de la directora general de Medi Natural, per haver autoritzat les maniobres. La Fiscalia de Medi Ambient i

Urbanisme de Barcelona ha obert les diligències. ■

A més de les amples tendes, els militars disposaven de grans vehicles motoritzats que juntament amb el personal es desplaçaven arreu de la timoneda. Una de les activitats realitzades pels militars consistien en l'aterrament de paracaigudistes, òbviament, en les mates de timó protegits. En ser preguntats els militars pels guardes varen respondre que ells gaudien de tots les permisos pertinents expedits per les autoritats catalanes (Departament de Medi Ambient i Habitatge) per estar allí i fer el que feien.

Mètode. Revista de difusió de la investigació. Estiu 2009. Publicacions de la Universitat de València. 128 p. ISSN: 1133-3987.

Activitats amb altres entitats

Cicle de conferències en commemoració del 200 aniversari de Darwin i els 150 anys de la teoria de l'evolució

La Fundació Pública Institut d'Estudis Ilerdencs de la Diputació de Lleida, amb la col·laboració de la Universitat de Lleida, la Institució Catalana d'Història Natural i la Secció de Ciències Biològiques de l'Institut d'Estudis Catalans, han organitzat un cicle de conferències en commemoració del 200 aniversari de Darwin i els 150 anys de la teoria de l'evolució. El cicle du per títol *Res en biologia té sentit si no és sota la llum de l'evolució*. Les sessions tindran lloc, el mes d'octubre, a l'Aula Magna del Institut d'Estudis Ilerdencs, a les 19.30 h. Us enviem el programa complet amb la tramesa d'aquest NOTÍCIES.

Dimarts 6 d'octubre de 2009. *Fets i teories en els estudis evolutius*, a càrrec de LLUÍS SERRA, Dept. de Genètica, UB.

Dimarts 13 d'octubre de 2009. *Selecció natural i evolució*, a càrrec d'ADRIÀ CASINOS, Dept. de Biologia Animal, UB.

Dimarts 20 d'octubre de 2009. *Evolució humana: allò que Darwin no sabia*, a càrrec de JAUME BERTRANPETIT, Institut de Biologia Evolutiva (UPF-CSIC), UPF.

Dijous 22 d'octubre de 2009. *Complexitat, estructura del genoma i evolució*, a càrrec de RODERIC GUIGÒ, Grup de Recerca en Informàtica Biomèdica, Institut Municipal d'Investigació Mèdica, UPF, Centre de Regulació Genòmica.

Dimarts 27 d'octubre de 2009. *Evolució dels virus: del laboratori a la pràctica forense*, a càrrec d'ANDRÉS MOYA, Institut Cavanilles de Biodiversitat i Biologia Evolutiva, Universitat de València.

Dijous 29 d'octubre de 2009. *Evolució, Genètica i Desenvolupament: com amb gens molt semblants es fan morfologies molt diverses*, a càrrec de JAUME BAGUÑA, Dept. de Genètica, UB. ■

La nova genòmica i el coneixement de l'evolució

El 19 d'octubre de 2009, a les 19.30 h, a la Sala Prat de la Riba de l'IEC, tindrà lloc la conferència *La nova genòmica i el coneixement de l'evolució*, a càrrec de Lluís Serra.

La conferència es farà en el marc de la reunió de la Secció de Ciències Biològiques, però serà oberta al públic.

Legislació

Andorra

Decret del 5-8-2009 d'aprovació del Reglament de gestió i caça de l'isard. BOPA núm. 59 del 12 d'agost del 2009.

Catalunya

Resolució MAH/1970/2009, del 30 de juny, per la qual es fixen les espècies objecte d'aprofitament cinegètic, els períodes hàbils de caça i les vedes especials per a la temporada 2009-2010 en tot el territori de Catalunya. DOGC núm. 5421 del 15 de juliol del 2009.

Illes Balears

Decret 47/2009, del 10 de juliol, pel qual s'assumeixen i s'ordenen les funcions i els serveis vinculats a la gestió i la resta de facultats sobre els parcs nacionals ubicats en l'àmbit territorial de les Illes Balears traspassats a la Comunitat Autònoma mitjançant el Reial decret 1043/2009, de 29 de juny, d'ampliació de les funcions i els serveis de l'Administració de l'Estat traspassats a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears en matèria de conservació de la naturalesa (Parc Nacional Maritimoterrestre de l'Arxipèlag de Cabrera). BOIB núm. 103 del 18 de juliol del 2009.

País Valencià

Ordre del 17 de juny de 2009, de la Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Urbanisme i Habitatge, per la qual es declaren set reserves de fauna a la Comunitat Valenciana. DOCV núm 6.041 del 23 de juny del 2009.

Ordre del 16 de juliol de 2009, de la Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Urbanisme i Habitatge, per la qual es fixen els períodes hàbils de caça i s'estableixen les vedes especials per a la temporada 2009-2010 a la Comunitat Valenciana. DOCV núm 6.060 del 20 de juliol del 2009.

Agenda

Sessió inaugural del curs 2009-2010

8 d'octubre de 2009, a les 6 de la tarda, a l'Aula Magna de la Facultat de Biologia, UB.

Applying Evolutionary Theory to Agriculture to Increase Sustainability, a càrrec de JACOB WEINER, Botany Group, Department of Agriculture and Ecology, University of Copenhagen. En acabar la sessió s'oferirà un refrigeri.

Cursos naturalistes

3 i 4 d'octubre de 2009. *Introducció al coneixement de les coníferes*, a càrrec d'ÈVARIST MARCH, botànic.

24 d'octubre de 2009. *Biologia i hàbitats dels líquens. Reconeixement dels macrolíquens del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac*, a càrrec d'ANTONI GÓMEZ, biòleg.

7 i 8 de novembre de 2009. *Fotografiar bolets*, a càrrec de MIQUEL ÀNGEL PÉREZ DE-GREGORIO, micòleg i fotògraf de natura amateur i ALBERT MASÓ, biòleg i fotògraf de natura.

Informació i preinscripció: Secretaria de la ICHN. Carrer del Carme, 47; 08001 Barcelona. De dilluns a divendres, de 12 a 14 h. Demaneu per Isabel Munujos. Tel.: 933 248 582; fax: 932 701 180; a/e: ichn@iec.cat.

Delegació del Bages

Sortides naturalistes guiades. Programa per al curs 2009-2010

Sessions teòriques:

- Divendres 9 d'octubre de 2009, de 19.00 a 21 h, al centre cívic Selves i Carner de Manresa. *Els ocells de Catalunya*, a càrrec d'ORIOL OMS, naturalista autor de la majoria de les fitxes d'ocells del web *El medi natural del Bages*.

- Dijous i divendres 15 i 16 d'octubre de 2009, de 19.00 a 21.00 h, al centre cívic Selves i Carner de Manresa. *Introducció a la fotografia naturalista*, a càrrec de FRANCESC MUNTADA, fotògraf de la natura professional.

Primera sortida:

- Dissabte 17 d'octubre de 2009, de 7.15 a 20 h. *La serra de Busa* (Solsonès).

Sortides guiades per l'Anella Verda de Manresa

Sessions teòriques:

- Dijous 1 d'octubre de 2009, de 19.30 h a 21.30 h, a la sala de reunions del Casino. *Els parcs naturals periurbans*, a càrrec d'IGNASI CEBRIAN, biòleg.

- Divendres 2 d'octubre de 2009, 19.30 h a 21.30 h, a la sala de reunions del Casino. *El medi natural del terme de Manresa*, a càrrec de FLORENCI VALLÈS, biòleg.

Primeres sortides:

- Diumenge 4 d'octubre de 2009, de 9 a 19 h. Punt de sortida davant del pavelló Nou Congost. *La ruta dels pous de glaç*, amb la col·laboració de TONI FERNÁNDEZ, monitor de cursos de pedra seca.

- Diumenge 25 d'octubre de 2009, de 9 a 14 h. Punt de sortida al centre visitants del parc de l'Agulla. *El regadiu de Viladordis i les Marcetes*. Organitzada conjuntament amb el Parc de la Sèquia.

Grup de treball Societat Catalana de Fotògrafs de la Natura

Divendres 2 d'octubre de 2009, a les 19 h, a la Sala Prat de la Riba de l'IEC, *Socotra, l'illa del Fènix*, a càrrec d'ORIOL ALAMANY.

Amb el suport de

Diputació
Barcelona
xarxa de municipis

fundada el 1899

ICHN
Institució Catalana
d'Història Natural

Filial de l'Institut d'Estudis Catalans

Redacció: ICHN
C. del Carme, 47
08001 Barcelona
Tel. 933 248 582
Fax 932 701 180
A/e: ichn@iec.cat
A/I: <http://ichn.iec.cat>

Imprimeix: IMPREMTA BADIA, SL
Maqueta: Albert Beltran
Dipòsit Legal: B.39829-1995

Recordeu

Fons bibliogràfic de la ICHN:

Podeu consultar el fons bibliogràfic de la Institució a la Biblioteca Montilivi, Universitat de Girona, Àrea de suport a l'estudi i la docència. Horari: tardes de 14.45 a 21.45 h; Tel.: 972 418 290; o a l'adreça d'Internet: http://biblioteca.udg.es/fons_especials/ichn/index.asp.

Han col·laborat en la redacció d'aquestes NOTÍCIES:

Jordi Badia, Guillem Chacón, Xavier Escuté, Josep Germain, Albert Masó, Josep Maria Rispa, Delfi Sanuy i Florenci Vallès.